

30 հարկ

ՄԷՃՄՈՒՆԻ ԱՆՊՐԱՐ

հարկ 30

DIRECTION DU JOURNAL

MEDJMOUA-I-AHBAR

65, Grand'rue de Péra, Taksim, 65

ԱՊՐԵՍՍԻ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՊՐԵՍՍ
Խմբագրի խիստ
Թարգմանի խիստ
Մեծագույնի խիստ

Մեծագույնի 6
Խմբագրի 6
Թարգմանի 6
Մեծագույնի 6

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ԱՊՐԵՍՍ
Խմբագրի խիստ
Թարգմանի խիստ
Մեծագույնի խիստ

مجموعة اخبار

بكاوغلى تقسيم جادوسى نومرو 70

ԲԱՐԵՆՈՐՈՒՄԱՆ ՊԵՏԲԸ

ՀԱՅ ԵԿԵՂԵՑԻՈՅ ՄԷՃ

9.

ՍՈՒՐԲԵՐՈՒ ՊԱՇՏԱՄՈՒՆԻՔԸ ՀԱՍՏԱՏՈՒՄ ՈՒՄՔ ԲԱՐԵՆՈՐՈՒՄԱՆ ՀԱՆՐԱՅԻՆՈՒՄԸ

Սուրբերու պաշտամունքը կը հաստատուի վկայութեամբ Հայոց, Աստուածաբանից և Ս. Ժողովներու, որոնք կը քարոզեն միաբնակ թէ շատ վաղեմի և նուիրական ծագում մ'ունի այն Ամեն զարեւու հնախոսները կուգան և կը հաստատեն զայս, Սակայն Պ. Վրոյը կը համարակի այսքան պատկառելի հեղինակութեանց դէմ կանգնել և գրել զարմանալի անհոգութեամբ. «Եկեղեցին ի հնունդ և շատ ժամանակ երբեք սրբոց անձը պաշտամունքի առարկայ չէ ըրած» Եւ այս խօսքերը գրուած են՝ «Սուրբերու յիշատակը յարգել կը հասկնամ» ըսելէ վերջ, իբրեւ թէ կարելի ըլլար մարդու մը յիշատակն յարգել, սիրել, փառաւորել առանց իւր անձն իսկ յարգելու, սիրելու և փառաւորելու։ Սրբոց մատուցած ու պատկերներն անոր համար միայն «պաշտամունքի առարկայ» եղած են՝ որովհետեւ նախ և առաջ իրենց անձն իսկ արժանի է պաշտամունքի։ Ինչպէս ենթադրել թէ կրնանք յարգել յիշատակն մարդու մը, որոյ անձն անարժան է յարգանքի... Արդ ինչ որ ամբողջ քրիստոնէական հնութեան մէջ սիրոյ, մեծարանաց և «պաշտամունքի» առարկայ եղած է յետ Երեսնի և իւր երկրպագելի Մօր՝ սուրբերու անձն է, և իրենց ոսկերտութիւնը, իրենց գերեզմանն ու պատկերներն, եւր։

Առաջնակարգ հնախոս մը լինել հարկաւոր չէ՝ գիտնալու համար թէ ո՞ր աստուծոյ լոյս սփռած են այս խնդրոյն վրայ։ Հոռոյի գետնաբաններու խոսքով թիւնքն և գիւտերն(*) Նմանապէս Մարտիրոսաց Գործքներն ամենամեծ խնամք հաւաքուած և հրատարակուած՝ բնաւ տաքալոյս չեն թողուր այս մասին(**)։

Ս. Իգնատիոս, Անտիոքայ Աստուածազգեաց Հայրապետն իւր արիւնը կը թափէ ի Հռոմ 107 դեկտ. 20ին։ Իւր ընկերներն ու բարեկամք իսկոյն կը դիմեն իւր հօր բարեխոսութեան. ո՞չ միայն իւրենք «պաշտամունքի» առարկայ կ'ընեն անոր նուիրական անձն, այլ մինչև իսկ Անտիոքայ բնակչաց կը գրեն, որպիսի նոքա եւս ամեն տարի փութան կատարել մեծ Հայրապետին հրաշալի մարտիրոսութեան տօնը(***)։

Ս. Պողոկարպոս կը նահատակուի 167ին ի Զմիւռնիա, ուր Հրէայք իսկ գիտեն թէ կրօնական «պաշտամունքի» առարկայ պիտի լինի, ուստի կը խնդրեն փոխարէն զեկեղեցի մարտիրոսին նշխարները չ'անձնել քրիստոնէից, որպէս զի—կը յաւելուն ծաղրաբանութեամբ,— մի՞ գոցէ զԹիսուս թողլով՝ Պողոկարպոսը պաշտեն, Ու հաւա-

տացեալք կը պատասխանեն,— ինչպէս պիտի պատասխանէինք մեք այսօր տառապանքի զարկերը՝ առանց բառ մ'իսկ վախելու. «Անմիտները, չգիտեն թէ երբեք չենք կրնար թողուլ զԹիսուս Բրիտանոս, որ մեռաւ բոլոր աշխարհի փրկութեան համար և պատել զոր իւր տեղը։ Զայն կը պաշտենք վառն զի Աստուծոյ Որդին է. բայց մարտիրոսները կը սիրենք իբրեւ Երեսնի Բրիտանոսի աշակերտներն ու նմանողներն» այն սիրոյն համար զոր նոքա ունեցան առ իւրեանց Թագաւորն և Տէր»։ Սոյն սքանչելի խօսքերուն կը յաջորդեն հետեւեալները. «Կը զենեք իւր ոսկերտութիւնը՝ գոհարներէ աւելի պատուական վայելուչ տեղ մը, ուր չնորհին Աստուծոյ պիտի ժողովները ամեն տարի որչափ հնար է՝ կատարելու համար ուրախութեամբ տօնն իւր անմահ ծննդեան նահատակութեամբ»(**)։

Մեծահոգի Որդիներն (184-254) խօսելով սրբոց և հրեշտակաց մասին՝ կ'ըսէ թէ «Բազմաթիւ են ու պատրաստ մեզ օգնելու, թէ կ'արժեն Աստուծոյ մեզ համար... թէ քրիստոնէայք կրնան խնդրել անոնց բարեօրոշութիւնն և թէ այսու կը հետեւին զովելի սովորութեան մը»(**)։

Ս. Կիրիլանոս, Կարթագինէի մեծ և պիսկոպոսն երրորդ դարուն կը գրէր առ Կուռնիլիոս Բանաստեղծ. «Մարտիրոսաց համար (այսինքն յիշատակութեամբ) պատարագ կը մատուցանենք միշտ ամեն անգամ որ անոնց շարժարանքը և տարեգարծը կը տօնենք յիշատակաւ»(***)։

Երբ Ծառուստոս կը զրպարտէր առաջին քրիստոնէայիները մարտիրոսաց «պաշտամունքը» կուպաշտութիւն կոչելով, Հիպոլիտոս աննման Հայրապետն, սքանչելին Ս. Օգոստինոս կը պատասխանէր յաղթական կերպով. «Քրիստոնէայ ժողովուրդը մարտիրոսաց յիշատակը կրօնական հանդիսութեամբ կը տօնէ որպէս զի յորդորուի անոնց նմանելու, անոնց արդեանց մասնակից լինի և անոնց աղօթքներէն օգտուի. այսու հանդերձ ժամարտիրոսներէն միոյն՝ այլ մարտիրոսաց Աստուծոյն է որ յիշատակաւ մարտիրոսաց— կը կանգնենք խորաններ։ Ո՞ր եպիսկոպոսը սուրբ մարմիններու տեղերը սեղանի մ'առնելու կեցած՝ ըսաւ երբեք. «Կը նուիրենք քեզ, Պետրոս, կամ Պօղոս, կամ Կեպիսիանոս, այլ ինչ որ կը մատուցուի (Ս. Պատարագ) Աստուծոյ կը մատուցուի, որ մարտիրոսները պատկեր, յիշատակութեամբ անոնց զօրս պատկեր, որպէս զի այդ տեղերէն յորդորուինք վառն մեծագոյն սիրով առ այն, որոց կրնանք նմանիլ և առ Այն՝ որոց օգնականութեամբ կրնանք։ Մարտիրոսները կը պատուենք ուրեմն սիրոյ և ընկերակցութեան այն պաշտամունքով, որով այս աշխարհի մէջ իսկ կը

պատուուին Աստուծոյ սուրբերն, որոց սիրտը գիտենք թէ Աւետարանի ճշմարտութեան համար պատրաստ է միշտ տառապանք։ Սակայն առաջիններն այնչափ աւելի ջերմեանովութեամբ կը մեծարենք որչափ աւելի ստուգապէս յաղթած են ի պատերազմի և կը թագաւորեն երջանկագոյն կեանքի մը մէջ»(*)։

Դիտելի է որ սոյն Հայրապետք՝ ինչպէս բոլոր միւսներն նաեւ՝ երբ կը խօսին սրբոց պաշտամունքի մասին, միշտ կ'ենթադրեն զայն իբրեւ հին սովորութիւն, և կ'ըզդեն միայն հեթանոսներու և հերետիկոսներու թիւր մեկնութիւնները և ուղղափառներու նախկին թշնամիք նմանապէս չեն համարձակիր երբեք իբրեւ նորութիւն մը ամբաստանել սոյն պաշտամունքն։ Առաջին դարերու Ս. Հարք և եկեղեցական մատենագիրք՝ որք այնչափ մօտ էին Քրիստոսի և Առաքելոց՝ աւելի զիւրաւ կրնային գիտնալ սովորութեան մը օրինաւոր թէ ապօրին, հին թէ նոր լինելը քան բողոքականութեան հեղինակներն ու Բիւզանդիոնի խմբագիրք, որոնք Քրիստոնէութեան այնքան դուր վերջ մէջտեղ ելած են ու կ'ընեն— Բաց աստի եթէ Առաքելոց ժամանակէն իսկ ընդունուած չլինէր սրբոց պաշտամունքն, յետոյ ո՞վ պիտի մամարձակէր ներմուծել զայն, և եթէ ենթադրուի որ աղանդաւոր մը ներմուծած լինի զայն, ո՞ր են բողոքներն անոր դէմ, ո՞ր են Հայրապետներու մեծ ձայներ, ո՞ր են Ս. Ժողովներու շնորհներն ու նախնականք, Զի գիտենք թէ ո՞ր և է նորութիւն ի մասին «Վարդապետութեան և պաշտամունքի», աննախնի աղմուկ կը յարուցանէր ամեն ժամանակ և կը յարուցանէր այսօր իսկ արդիականութեան յայտնի օրինակ մ'է՝ կարող համոզելու ամենեւնի սկիզբիներն անգամ թէ ո՞ր աստիճան նախնականքի է Քրիստոսի եկեղեցին անվար պահպանելու միշտ իւր նուիրական աւանդն, և թէ ո՞րչափ առելի ու պոգալի է իրեն ամեն հիմնական և էական փոփոխութիւն։ Ահա է՛ր Լայպնից իսկ, բողոքականութեան ամենեւնի գիտուն և ամենեւնի հանճարեղ անձնաւորութիւնը չէր ձայնակցէր բնաւ կրօն կուսակիցներու և քաջութիւնն ունէր գովելու իբրեւ սրբոց բանաւոր օրինաւոր պաշտամունքն իւր սքանչելի երկասիրութեան մէջ, որ կը կոչուի Աստուածաբանական Դոգմաթիկա(**)։ Ինքն թէ մեր նոր սերունդն— յորմէ կուսութեան ունի Հայութեան պաշտամունք— փոխան ամբարիտ ու անաղնէ գիրքերու փութար մշակել հանապազ իւր միտքն ու սիրտ սոյն և սոյնպիսի չընաղ և իմաստալից մատենաներով։

18 Սեպտ. 1910

Մ. Մ. Յ.

ՎԻՊԱԿ ԱՆՑԵԱԼ ԹԻԻԷՆ

Սիւսալ.— Ուղղափառ մտածութեանց խառնուրդ։

Ուղիղ.— Ուղղափառ և այնպիսի մտածութեանց խառնուրդ։

(*) S. Aug. Contra Faustum, I. 20, c. 21.

(**) Leibnitz, Systeme Theologicum, p. 184.

"ՆՈՐՈՒԹԻՒՆ ՍԸ"

Կարծեմ ո՞չ միայն հետաքրքրական, հապա նաեւ շատ օգտակար բան մը պիտի ըլլայ այս առաջարկը՝ այսինքն յառաջիկայ տարուան՝ Վենետիկ օրացոյցին մէջ՝ մեղի համար նորութիւն մը ցոյց տալ և շարունակել։ Արդէն ամէնքն ալ կը կարգան յիշեալ օրացոյցին վերջին մասին բովանդակութիւնը, որ մի միայն յատկացուած է գրեթէ Աւագ (Պօսոյ) թիւին։

Ինչո՞ւ համար այդ անձուկ չըջանակէն դուրս եւս չի ձգտի այդ պարունակութիւնը, ինչո՞ւ իւրաքանչիւր Հայ-Կաթոլիկէ թեմերուն և անոնց սկզբնաւորութեան, սկսողին, եկեղեցւոյն, ժողովրդապետաց, ժողովոց և անդամաց վրայօք տեղեկութիւններ ելին, չի տրուին, և եթէ կարելի է անոնց պատկերներն ալ չի դրուին։

Ահա այս կերպով, եթէ չեմ սխալիր, Հայ-Կաթոլիկէ մը լիւրի ծանօթութիւններ կ'ունենայ փոխանակ ուրիշներու երբեմն իսկ մօտեցած տեղեկութեանց, զորս՝ կուսան տարբեր օրացոյցներ, Գործադրութեան համար բաւական է դիմել թեմերուն։

Երկրորդ՝ կը կարգաւոր թէ նոր ձեռնարկ մ'ալ պիտի ըլլայ նախաձեռնութեամբ Վեհափառ Կաթոլիկոսին մերոյ Պօղոս Պետրոս Ժ.ի. այսինքն, նոր թիւթի մը հրատարակման. ներուի դիտողութիւն մ'ընել սոյն մասին։

Եթէ հրատարակուելիք թիւթը, պարբերական մը պիտի ըլլայ, ինչպէս էր երբեմն «Պատկերը», ըսելիք չկայ. բայց եթէ այն թիւթը պիտի ըլլայ օրաթիւթ մը, այն ատեն պիտի համաձայնէ ըսել թէ՝ ինչո՞ւ համար արդէն տարիներէ ի վեր (գէշ թէ աղէկ) գոյութիւն ունեցող թիւթը չի քաջալերենք, չի բարձրենք, չի զարգացնենք և այս կերպով Տնօրէն-Արտօնատէրը չի վարձատրենք, ու նոր մը հաստատենք։

Այս կերպով կարծեմ ո՞չ միայն լաւ բան մ'ըրած կ'ըլլանք, այլ նաեւ երախտագիտութեան պարօք մը կատարած։

Այս մասին, արդէն կազմուած Մասնախումբը կրնայ իւր Վեհափառ Պետին ջոցներ հնարել և գործը հեշտին ընել. մինչև իսկ հրատարակուելիք թիւթին բազմակողմանի հանդամանք մը տալ՝ անունը փոխել և մի մասն ալ լուրջ ու պարկեշտ զաւեշտի յատկացնել։

Ահա սոյն կէտերուն վրայ ուշադրութիւն դարձնել կ'առաջարկէ։

ԳԱԻԱՌԱՅԻ ՈՄՆ

Սամսոն, 24 Օգոստ. 1910

Մեծմուս.— Իշպուս մէջալետէի իբր թէքիֆտէն պիտի չ'ալանդել յաւաքի յաւաքի օլմա-հաճաղը կ'ալ, իբրեւ իսկ տէ, մուհարրի-րինին հազարդարաքի հիսսիեաթը մէջա-տիրչինապիտէն սոլայը պիտի մուհարրի թէքիֆտէ տիւր, ձէմաթըմըզ կ'ալ թէքիֆտէ վէ օգուեանլարը օ իսպէթտէ օլմա պիտի ճէմաթ ինչիտէ, իբր տիւր, պիտի զալթա պիտի պիտի ինչիտէ, — խառնուած եկեղեցի վէ հեր սուրէթի մուհարրի օլմա

(*) Krauss, Roma sotterranea, 1879.

(**) Acta Martyrum, Ruinart.

(***) Hist. des Dogmes, période anté-nicéenne, par le Dr Joseph Schwane, prof. à l'Académie royale de Munster, t. I, p. 547-8.

(*) Անք. էջ 548.— Ծնունդ (եկեղեցի-յիտա) յաւերժական կենաց՝ կը կոչուի եկեղեցական բացատրութեամբ սրբոց մեկ-նուն յաշխարհէ մարտիրոսութեամբ կամ խոստովանողի անուանոտ մահուամբ։

(**) Cf. in Num., hom. XXVI, 6, in Ezech., I. 7.

(***) Epist. XXXIV, n. 3.

Պիզ, պուրանա դատար պիր շէյ տէ-
 եէ մէյիզ, ճանը խմէկէն՝ էրմէնի-գաթ-
 լիք ճէմասթընտա պիր տէյիլ, պիր գաշ
 դազէկն չըգարապիլըր, Պուռու արզու վէ
 իազտիր խէրիզ: Յագաթ պիր նոգթիա
 վար սորը քի, եէնի պիր դազէկա չըգար-
 մագ սէվտու վէ դայրէթիլէ վէ պուռն ի-
 չին եէնի եէնի ապօնէլէր վէ իրատար
 պուլմագ շէվզիլէ, երթի եէտի սէնէ-
 տէ պէրու պին միւշքիլաթ վէ ֆէսա
 քետարէլու տէվմա խտն վէ էտէն կէ-
 տիկի մէրթէպէտէ Ճէմասթա, Բիլիսէն
 իւրզմէթէրտէ պուռնմըլ օլան դազէկա-
 մըլըն, — Գուսուրարըլա պէրապէր, — պու-
 խըզմէթէրինի, էմէք վէ դաշմէթէրինի պիր
 լաշգատա ուռնուտարագ, իւպու դազէկանըն
 հիշ եէրինէ գօտէվմաըն աշա վէ գաթա
 սիւքիւթէ կէշէմէլի վէ էֆէկարը ատի-
 լէի ումմաթէ գարըսընտա ալըգտան ա-
 չըղա բրօթէսթօ խտէրիզ: — Պու չիքեա-
 լէի վէ ինֆիարմըլը մուճիպ օլան նոգ-
 լիս ին տըր քի, «էրմէնի-գաթօլիք Կա-
 թուրկոսարանն օրկանը» օլմագ իւզըի,
 բիւթպ, Կ-Գաթիլիք էֆ, Նաըրէթէրինի
 թահթը բիեսաթէմտէ, պազը բուպան
 վէ ալմատան միւրէքէպ օլարագ թէշ-
 քիլ օլընան պիր գօմիսինը մախսուս մա-
 բիֆէթիլէ թէշսաթինէ չալըլմագտա
 պուլընան դազէթանըն գօմիսին աղա-
 սընա իագըլան բրօրաթ գըլըլը պիր
 թահրիբաթա, «Շիտիլէ գատաթ էրմէնի-
 գաթօլիք ճէմասթընը» քնտի հուռուգ ու
 մէնաթիլին վիգաէյէ, Միլէթ վէ Բիլիսէն
 դարը խարիճին թէշարուգաթի աէշին-
 տէ միւսաֆաշա խաթաթ օլաճագ հիշ պիր
 դազէթատը պուռնամամըլ օլտըլը, վէ
 պու տա, միլէթճէ պէօլիւք պիր նոգսան
 խաուկի վէ դայրիշիւմ» կիպի պիւսանաթ-
 ա պուռուռըլըլը սորը քի, աղաճըք ինս-
 ֆը օլան վէ ճիւղի քիւլի խըտմէթէրի
 էն տուռ մէրթէպէտէ պիւթ թագտիր խտէն
 հէր էրմէնի-գաթօլիքինին պու Նագգըզ-
 լըղա, պու մէգատիշինասըլըղա Գարըլ
 զըեամ խտճէկինէ շիւպէն խալէմէզ, Օ
 թահրիբաթի դալտէն տան վէ գօմիսին
 աղասընա կէտաթմէթտէն էնքինմէլի դաթ,
 տաճա 27 սէնիտէն պիւրու հէր տիր-
 լիւ մատար վէ մանէվի միւշքիլաթա կէ-
 տիւս մէրթիշ, Հապուսթիթ վէ Կիւրիւս-

Կ-Բաթթրիզ քրեական, էֆ. հաղորթներն-
նին. մեղքերը թանրերսմուն պու ետոտա
եաղելմանը ապա թաալիկ իմանեհեք
լեերին էմինիզ. զիրա (ՈՒՆՃՈՒՄ)նըն աէ-
նէլերտէն պերի ապոնսի ուղաղարը վէ
սապրէ թեմէրի տաթիրնաէ պաղղաղարա
ապոնէ գայա իմանէ պու զազէթանն խզ-
մէթէրնին, նէյն վէ քրիւլէրէ ալիա ուղաղըն
թաղտիր իթմիւն տիրէր վէ խաէրէր. Բէզա-
լիք զաղէթա գոթիրտն միւնհիւլէրէմաղա
սը աա պուլաաղըն քէք էյր պլիւրէր, վէ
իչէրինաէ էայլէ զաթլար վար աըր քի,
աթիէր Կ-Բաթթրիզէրին զէմաննաա, դա-
ղէթաղըն եէվմի վէ մուրթաղա մըլմադ
իչին թէչէքքիւլ խաէն գոթիրտնաա
աղա ուղաղալլա պուլըմըչլար վէ պա-
րայը հաթիէր թ պու խուտաաա իյթիւ
խըղմէթ իթմիւն տիրէր. Լաքին նէ՝ չարէ
քի, մուլաղաղ ուրնաաղըն տըր. Պու կիւն
մուլաղաղ ուլաղարըն իմաննին իթմէլէ
պէրապէր, վաղթիւլ քէնալիւրն թաղտիր
իթտիւլէրին, պու կիւն պիւա սէպէպ
պիւապլիւրն քէոչէյր խաթրտաա չը-
ղարմաաղաղաղընը մէուլ խաթրիզ, վէ
նէթիւնէյր քէլաաա, Կ-Բաթթրիւաննմիւ-
ղին էն պօթիւք ումուրընաա էն քիւլիւք
ումուրընա գաաղար մէմուր ումապ գէ-
թաթըն, իըղաղա, սղուլմաաա ալլիւ,
լիւլա խաթաա, ճէլպը իմանէրէն ապր
ուլաաղըն իմաննին վէ թապիւլէ խաթրիզ

Բարիկ 18 սեպտ.— Տէպա Ղաղէթա-
սը, Թիւրքիա իւլ Բուժանիա պէնիոնտէ
ազա օլունաղըը ըրվանէթ իոլիւն մուգա-
վէլէնին, իթթիֆաղը միւսէլէսէ մէրպու-
թիլէթի օլուպ օլմաուրըը մէսէլէսի հագ-
ցընտա աիօր քի, «Տէվլէթը Օսմանիէ

ԵՐԵՍՓՈՒՆԱՆԱԿԱՆ ԺՈՂՈՎՈՑ Կ-ՀԱՅՈՑ

Կը հրաւիրեմ զԶեզ յերեսփոխանական
ժողով, որ պիտի գումարի յառաջիկայ
Ուրբաթ, ամսոյս 10ին, կէս օրէ վերջ ժա-
մբ 8ին (ը.թ.), ի Բերա, Կաթողիկոսարա-
նի սրահին մէջ:

Ազգ. Երեսփ. Ժողովո.

Դեր-Ատենապետ

Բերա, 7 Սեպտ. 1910

Կէշէն ճումա կրէնիւ ազա օլունա վարչական ժողովուն միւլազքերթիւնն տար ասողղըմը մալլումաթը խուսուսէլէ կէօրէ, էվվըն զապիլը սապլը օգունըն պատհան Պէյօղը միւլթէաթըմը պէշ էֆ թարաֆնուսան, չէնա կրէն էվվէլ Կ-Բաթ. րիզիկէ կէօնտէրիմիշ օյան պիր թէղքըրը գրասի խիլմիշ տիր: Պու թէղքըրէտէ միւլթէպէրանը ճէմաթընն ասանպը սէր. լէ խիլթնուսն օն պէշ զաթըն Բաթիթիւսան. լէ պիր կրէն տալվթ խիլմիշն, վէ ճէն. տիսինէ տաթի պիլտիրիմէսիյէ, օ կրէնի Բաթրիզիւսանէ կէշէրէք, Ս. Յակոբ ֆուլ գարախանէսի հազգընտա պազը միւլազ. ճէրաթնա պուլուսնազ խիլթիտիկէ իշա խիլթիւշ տիր Մէճնա, մէսէշնին նէտէ իպարէթ օլտուղընը անխահամանը, ֆա գաթ իսթէնիլէնն օն պէշ զաթը թայիկէ իմվէզանէ էվվէլ, պու մէսէշէ հազգընտա զաթն մէճնիլ իլէ միւլազքերէ խիլմիշէ Իւզ. րէ, միւլթէաթըմը Պիւշաթիլէնի, աղոցա րը վէճնէլ, վարչական ժողովա տալվէն իթմէկէ գարար վէրմիշ տիր: — Տը. Մի. միտեան էֆ. իլէ Ս. Յակոբ Հոգաբարձու թիւնը արարաֆընտան իխիլիւֆ հազգընտա տաթի ուզուն միւլտուսթէ միւնազաշ վազը օլմուշ աըր: Զալիպա Միմիտեան էֆ: Ճէնտիսինէ Ս. Յակոբ Հոգաբարձու թիւնը թարաֆընտան իլազանաթը լաղըմէ մէնին վէրիթիւսիյէ իխիլիւֆաթը թէպիլ իտիլմէսինէ գանաաթ էթթըրմէօր:—Մէճնիլ սին սոն վազըլթարընտա, Կ-Բաթրիզ էֆ. եազընտա Բօմանա պալմիթ իմունտիպէ թիլլէ, ճէնտիսինէ մուվազգաթ վէճըլ օլմազ իւլըրէ, Դալաթա Բաթրիզիւսանի գանչէլէրի Գիւրյ. Յովսէֆ Մ. Վ. Արիկ հանը թայիկին իթմէք իսթէտիկին պիր տիրմիշ իսն տէ, հէնչալ պու պապտէ պր. գարար վէրիլմէնէրէք, մէսէլէ՝ իլէրիլ թայիպ օլունալաշ տիր:

^{***} Ընժամաթճաւ հէնտօնէն պիր չըգժա
 իշխեալէ պուլունուեօրը Վ-Բաթրիգ վէթ
 լինին հէնուգ ինթիխալ խորմէմսի՝ պիր
 պու չըգժապա գօյմը սըր և Ալարեանս
 Բաթրիգ, վէթլուր գալմատըը ճիւնթլ
 պիւնթին միւստէթը մէմուրիշինտէ
 Բօմաւա սէյեհաթլարընտա տաթիմա նէ
 պօզ գալմամը վէ իշլէ՝ տաթիշի մու
 թազմատաա ճէրէեան իթմիշ խօի, Սա
 պադեան Կ-Բաթրիկին էքսէր զէմանը վ
 թիւսիգ կէտիկինտէն, միւշգիւ վէ դաշ
 էքսիգ օլմամը սըր և Պուս կիւսա եւ իւր
 Թեքդեան Կ-Բաթրիկիմիդին հէնուգ վ
 թիւսիգ գալմը օլմասը, եազընտա Բօմ
 եա աշլմէթի միւնասթպէթիյէ ճէմատ
 ճա պիր զալէ թէշգիւ խօիեօր, Զի
 Կ-Բաթրիկին բէսմէն վէթլի օլմասը
 հալտէ, զայպուսպէթի եախօտ սաիր պ
 սէպէպլէ Բիւրսի միւնէշ գալտըղըն
 նէ եաըլմազ լազմ կէտիկինէ տաիր մէ
 իւ իճրա օլան Նիզամնաթի Միլլիտէ պ
 կէճա սէրահաթի եօգ սըր: Թապիր տ
 թի, Կ-Բաթրիգ էֆնին պիր գաշ ալ ս
 վամ իտէճէք օլան էսնաթի զայպուսպէթ
 տէ, լէնտիլէրին մագամը, կէրէք ռուհ
 նիյէթէն վէ կէրէք ճիւմանիյէթէն միւ
 հէլլ գալմազ, Պիւնասպէրին հէր իթէ ս
 ֆաթը հայիղ օլմազ իւղըր, միւշարիլէ
 եէրինէ պիր գալմազամ եախօտ վէթ
 թալիկին զարուրի տիր: Շիտօթի մէսէլէ չ
 տըր քի, պու գալմազամ եախօտ վէթ
 ճէ սուրէթլէ ինթիխալ վէ թալիկին խօ

մէլի տիր, վէ Եպիսկոպոս օյան հախոտ
օլմանան հէր բուհանինին ինթիխապ վէ
թայեինի քապլէ մը տիր, Ունութմանա
լու Քի, իտարէր հէր ինթիխապ
ըստ ինքնան տիկէր հէր ուսուլէ ինթէհ
տիւմէտի թապիւի վէ հէզմ տիր, Իշթէ տիր
մէսէլէ քի, չուէնմատէ Երեսփ, վէ Վարչ,
Փոլովլարըն վէ ուսուլէ Տֆրաքը ճէմաթըն
գէհինթիլիլի իշդալ իթ մէքտէ, վէ սէպիլի
իսէ, Կ-Բթթիթըզ ճփ ձին ինթիխապընման
սօնրա իլը տիւշինթիւլէճէ ճոգթա — հէր-
չիպպասպատ — պու մէսէլէ օլմասը լաքըմ
կէլիրքըն, պունըն ասա նազարըն Թագգա-
թա արմնմաւտը տորէ

Գրեյ, Յովսէփ, Ծ. Վ. Արքեպիսկոպոս, պուռ մեմբերէթէն նամդէտ կեօսմէրլիհօրս Միւմարէթէնյան պուռնաւ աննէրտէն պէրտը ճեպա իմմիշ օտարը թէրնիւպէտէրլի, իգւ- իմարը իմ ճեմաշէթի միւսնէլմ օտարըն աւան, նամդէտլիկնի թագաթիւր իտէրիգ լաճնի շուրայը պիլմէյիգ ճի, Կ-Բաթրիգ Վէճեաաշէթիւն էաթտա Գայաւաղամլըղնա Եաթիսպոպոս օլմաւաննի թայիլի զապի մի աթի, աննազ պուռ վէտիւն իւն էկը Վիւմարէ լէյն Եպիսկոպոսըղա թէրթի իտլիրսէ պուռնա պիլի շէ առնէմէրիգ, վէ իլը աճէա միւմարէթէն թէպրիք իտնէրտէն պիլի պիգ օտարըլ

* * Կ-Բաթրիկի սապրզ Սապպաղեան
էֆ., թէպտիլի հաժա զըմընտա Պրուսա
եա Կիթմիշ տիր:

* * Աբարիժման հաբընանգ իճի պի-
նայը մալիսիւն հըգտըրըլան էնգաղը, հա-
լէա տուրմագտաա աղը, վէ պու վէրանէնի
էթրաֆընա թախթաբէտէն չէվրիմիշ տիւր
Մէրճէպնի էյաւաֆըլաա ունուսըլամատը
զննանաա տուրալ էնգաղըն գալտըրըլամատը
ղը սէօյլէնիտիւր: Մէպէպի պու օլտուշ տա-
պաշգաա պիւր չէյ օլմաաըն: Ինշալլահ պի-
կիւն մէրճէպնիլը իլէ ագտը իթիլաֆ ի
տիւրիւր տէ, պու էնգաղ գալտըրըլը: Չի-
րա պու հիւղտտի իճի միւլէաթիսնիս ուղ-
տաթըլըլա գաթար՝ ունուտուրմամալա ուղ-

* * * Զբաղանալըն Լոնտրա սէֆերի Ս
Բոլ Գամալի, կէչէն ճառ իս իրթէսի կիւ
նիւ զախթիւր Դոնիւան Սքազաւան իւս
տէի ըսիարէթ իթմէք իսթէմը իւս
նամիպէն օլաղըքը իսպէր ալմասը իւղ
բիւն, Զբաղանա սէֆարէթ ինիւն ոլիթ թէքըն
նամաթ ին զարթըն կէզմաշէրմիւ տիւր :

Ս. Գր. Լուսաւորիչ Ուսումնարանը մեծաբարի Գեղյ. Երզնանէս Մ. վթուայեան, պիտ գէմանաան պէրու էվրօբանան պուլընազտան էքէն, պու քէրր շէնրիմիզ ալաւէն էիմմիշ, շէնուուրը մէմուրէսնէն էպթիտար իլլէմիշ տիր :

* Իշխութեան ժամանակ, Կ-Քաթրին
էֆ, հազարէկէրին թնամալէրի մոտ՝
պինէն, Արմուպապտան տէնէն էյա
վէն հաւրէնին հրանի, խաւարէսի իշին ԳԳԴ
Արիկեան, ճամնեան վէն էլմէքնեան ՎԻ.
էր իւն Աշնաւոր Անտոն, Հայէպլեան
Գրիգոր վէն Անանեան Պետրոս էֆ. լերտե
վալրէքէպ պիր գոմիսիօն թէնթիլ օրուն
մէլ տոր.

* * Ալիտեմբեր մեքենայ. Գալաթաս
Յիսուս Փրկիչ Մայր եկեղեցի, Ղիզին պա-
ռախելէ լինեալ վեր զէնստան ապերին
գաւմէ ի տէնն զէր սոսնա օրատանն չե-
զարւոյ յալարենա Վարդական ժողով թա-
րափնեան զարար վէրիմիշ օլան ֆառ
Բթգնիկէ միլէթտաշարարժ թարափը
տան կէօնտարմիշ արար.

... Խմայիլի Տէր ,

Բարեհաճեցէք հրատարակել ձեր պատ-
թեր/թին մէջ մեր երկառոյ գրութիւնն .

Դալաթիոյ Յիսուս Փրկիչ եկեղեցւոյ
Թաղ. իորհուրդին ձմրան սաստկացունչ
շանապէն մերձեցման առթիւ, փոխան-
իր Թաղին մէջ գտնուած խեղճ աղք-
տներուն թշուառութիւններն մատա-
մողմացունելով ջանալու, ժամանակէ մը
վերջ ջանքեր կ'ընէ դուրս փտարե-
մից, խեղճ և թշուառ մի քանի Քրդ
նիկեցիներս նոյն եկեղեցւոյն խարխ-
սենտակներէն, ուր աղքատութեան
խտրճութեան պատճառներով թողած
ընտանիքն, մեր հայրենի նուիրական
նախնին, և առնելով պանդխտութե-
ցուած ձնուքերնիս, եկած և յակամա
պատուարուած ենք այդ աւերակ դա-
ձած սենեակներու մէջ, վասն զի օրն
ըտեն չարացար աշխատելով հազիւ կը
րողանանք կոր մեր և մեր ընտանեաց
բարեկից հոգն հայթայթելու հետեւարար
ըող չենք մասնաւոր սենեակի վարձ վ-
ճառել:

Ինչէն Պատուարժան թալ. և Խորհուրդն
իր նախորդաց չըբածն ընելով, իր զգո-
րծութեան իմաստն ցոցելի կուզէ, ասելից ա-
ւելի մեծ և կարևոր զգործք ունի ընելիք,
թող աշխատի եկեղեցւոյն յաբերել իր շըր-
ջապատուած ալպտտ և անբարոյական
մարդերն:

Ուրեմն, այս խնդիրը կը յանձնենք Ս. Կ-Պատրիարք Հօր ուշադրութեան եւ Խորհրդակցութեանն կ'սպասենք միայն այս խնդրին համար մեզ եկառամամբ նըպաստաւոր լուծում մը, որովհետեւ ձմրան սաստիկաբանէ եղանակին բոլորովին անտեսանելի է անպատասխար մնալն:

Unſer Muſenwartmaſter

Մրազառութիւն. — Լրագրոյս 4790 թիւին «Լեզգիստասական» յօդուածին մէջ երեւցած է. Պետրոս Ներսէսեան Սիւննոզդասական Հայրը վրիպակաւ դրուած է. ուղիղն է Հ. Սահակ Տէր-Բարսեղեան:

Ստորագրու թիւն

Յօդուածագրին

Amph. 46 phos. 2.844

Բարիկ, 16 սկսւտ. — Ճաննէմ սահա-
բաորնը Թիւրք ասքէրնին իշղալ իմմէ-
սի, վէ իշմիրտէ տէրտէսով օլընալ Թա-
նուսլարնն հասիւնէր(«), Յորնսորդ զազ-
թալարնրն հիտտէթը աղիմէսին ժուհի
օլուտէր: Մէջքիւր զազթալար, պու հա-
տիսէլէրն իմքերիւր իմմէսի, Յորնսա-
նրն հուգուգընա խալէլ կէթիմմէք նիյն-
թի գաթիյնիսի խալաթ իմտիկնին պէնան
խորեօրլար: Մ. Բիշուն՝ Ճէգաիր վալսիյէ
պու պապալէ կէօրիւշմիւլ իշ ձէգաիր իլէ
թիւննուս հուտառընտա զուհւարա կէլնէ
Թիւրքլէրն հարաքաթը իւգէրնին խալի-
նին նազարը տիգգաթընը տալէթ իլէմիշ
տիր: Մ. Բիշուն՝ Օսմանլը սէֆլիւ Նաով
բաշա իլէ տէ ուզուլն ուզառիյէ միւլաթմ
Իմմիշ տիր իարիհիկն նազըրն մեգքիւր
հասիսէլէրի, Հագգը բաշա իլէ տէ իլէտ-
գիւգ իմմիշ տիր: Յորանսա հիւքիւմէթի
իարգիյիլ քեսիլի յալմաթ իւգըն պու սը-
րատա քէմալը շիտտէթլէ ինքաի մուսմէ-
լէն գարաթ վէթմիլ տիր:

Բարիզ, 16 սեպտ.— Թան զազեթաւը Մ. Ինչոնը, Իզմիր հատիսէնին ֆըրասիաւսաւ խաշէր, Թիւրքիստան մէջ լծուտ օլա ձըրանաւ մէնաֆիր իւլ աճմայէլէրինն մաւ հաֆազաւը ինչն թէշմինայիւր իզթրիսա տիլէ զէ սիւսաիստէն պաշդա, ձէջաւի զէ Թուրքաւ ձըրանաւ լէշմապաւընը ուղ բասթըլաւը թէշմալիւ օլընմազ հայէ իւլ լիսմ զէրլիմէսին լիսլէյզ իթմէջաւ օլաւ ղըրուսան տօլայը միււշարիւլէյնի լէշպրիզ ի սիւսօր:

Ինկիլիզ զաշխարհը՝ Անատոլոս
մերխմէնիք տէմիր եօլարը բրօշէնքինտե
պահալ, զուվլէթ ին պիր Ինկիլիզ հէյթ
մալընսին՝ Թրանսըզ վէ Բուսարտա
մարեքէպ պիր հէյթին մուսվէմէթյ
Անատոլոս 5000 քիւրմէթօլըք տէմ
հօլը ինչասը իշին հիւքիւմէթը Օմանի
նէզտինտը իճէյպպիւսաթտա պուրնտ
զընը պէհան խորիսուրա Գունըն իշյ
հիւ պիր քիւրմէթօլը իճէյպպիւսաթը իսմէնի
մէհէճէք տիրը Մէզքուր հէյթին աշա
սընտալ Բ. Հարօնիկ, պու իշ թասաթ
իթմէք իւզըքէ էլէնվմ Խթմանպօլտա պու
լուտուսօր

Տիրադիւերէ դարը կրտսն հնչեթը տ
ֆերիչ զօմանասը, սիւրալարըն թէսկ
իթմէկի թէքլիթիթմէք իւրէն, տրւն
սըլարըն նէգարին, 4 սիւարի իլէ իքէ դ
պիկ կհօնտրմիչ տրի, Բէտտ ճէպպը ա
լընարը թազարտէ, տէրհալ մուսնէլ
թը ասքերիէյէ պալանասնա տըր: Թրտտ
չմտի, Տիրադիւերին պաշլընա մըքքէգին
տէն խարը սաթիթ ուզազտա. պոլուշու
տր: Ասը Տիրադիւերին միգարը 8000 տէ
կպարէթ տրի, Ապքերիթ Օմանիթ, ինա
խաէն նոգլմալարը իշգլ իթմիչ տրի: Ա
սըլարըն ֆիրարընա մէյտան վէրուէմ ք
թէնսպիլի լազըն իթթիխազ գըլընմ
տըր: Իթթիխարյար իլէ զատընալարն վ
չօռուգլարա, քէոյլերի թէքք իթմէլերի՝ Ս
մի բայա թարաֆընտան իթթար օընմ
տըր: Չօգլար՝ ծէպլըն Լիպնանա իլթիճ
խոթիտրար:

(*) Պու. Կատարեցի սօն նիւսխէմիզ
տէ հազմորդ տրը :

բխանքն հէր թարափընտա, գալանիյնի
Օսմանիէ մոհրպիննէ արալի սաթըն ա-
ւալիլէնէ քէրինէ Պապը Ալիէն գարաթ վե-
րիվի տիր :

Մուտանիստաւ մուզիմ Բուս թիւննա-
րը միւթէպէրէսիւտէն Մ. Ալէքսանտր
Կաթիւննա, Կաթիւստաննա Խրիսթոֆորոս Վէ-
րաթիւննա Նսմի իբր վարար իւէ կէթիւրթմիւ-
ր, օլուրըր ընթիւրս գարըր պոյգօթ ինքա ի-
սիւսիսկի իշին պէօյւ-ք պիր թաղմիւսթ
Սալէպի զըմիւրնա Նիւքիւնէթը Օսմանիէ
պէհնիստէ իգամէյի տապա իթմիւր տիր-
մ. Կաթիւսնա, էնէպի մալի օլուպ, Եուս-
տան վարարօրրնա գօսիւմըր յաւն էմ-
մանըր թաղնապիւնէնկի հագըրնա
պոյգօթ ընիսթ Գէրիմ աղա թարաֆըրնա
իշըր օլուսնա թահրիւրաթա ըաղմէն, Մու-
տանիա գալմազամը Վսաֆի էֆ.նին Բուս-
թիւթըր կաղընա գարըր պոյգօթ ինքարըր
թէնէպի իթմիւր օլմանըր իտապն իտիւոր-
մ. Կաթիւթըր սաննաղըրնա իտապիէ էօր-
ֆիէ իլան օլունմըր տըր:

Րուսիանըն Բարիզ սէֆիրի վէ սապրդ
իսթանպօլ սէֆիրի Մ. Եը Նէլիտօվ Բա-
րիզտէ վէֆաթ իթմիշ տիր :

Ճուժա իրթէսի կիւնիւ Ալմանիւս սէ-
ֆիրի հուղուրը Շահանէյէ գապուլ օլուն-
մըշ տըր :

Շէրիքիմզտէ պուլուռնան ֆրանսանըն
Պէրլին վէ Լօնտրա սէֆիրլըրի ՄՄ. Ժիւլ
վէ Բօլ Գանպօն տախի, Ֆրանսանըն Իտա-
լիանպօլ սէֆիրի ՄՄ. Պօմբար վէ սէֆարէ
թրնի պաշ Լօրէմմանը Մ. Լըտու պիրլըգ-
տէ օլտուգլարը հալտէ, ճուժա իրթէֆի
կլինիւ հուզուըը հազրէթը Բատիլահէյէ
գապուլ օլումարլլար սըր: Մ. Պօմբար:
Լօնտրա վէ Պէրլին սէֆիրլըրին թազաթիմ
իթմիշ, վէ թարաթը Շահանէտն միւշտ-
լըյէթիւմա հազգլարընա իլթիֆաթը
մախսաւտէ իպպազ պուլլուրմըշ սըր:

Բաղար կիւնիւ Իւնիօն Յրանէգոն
ՄՄ. Բօլ վէ ժիւ Գաւպօնն շէրէֆինէ
Յրանըզ թէպասար թարաֆնտան միւ-
նէմէյէ պիր զիւնֆէթ վէրիւմէ տիր Մ.
Պամար իւէ սէֆարէթին էրբանը վէ միւ-
թէպէրանը թէպաւն էր ֆամիւտապար հա-
զըր պուրունըշար տրր Յրանըզ թէ-
պասար նամընա թէպաննն վէթիւ
Մ. Վէյլ պիր նութգ իրատ իթմէշ վ
Մ. Բօլ Գաւպօն տա մուգաղէէ իւէմի
տիր:

Խարիճիէ նազըրը թարափընտան ճաւ
 մա իրիճէկ աղջամը Անաս-բաշատապը
 Զօնաղընտա պիր զիւտէթի վերիկիշ, վ
 պուշտա ՍՄ. Բօլ զ վէլ Դօնպօն, Բօւ.
 յիս սէֆարէթի մասլանաթկիւզարը, Թը
 րանտա սէֆարէթի միւսվէշարը, Մամուշ
 Շէվլէթի բաշա, վէ սսիր զէվաթի նազը
 պուլուշմիւշար արը:

Մ. Բօլ Գանպօն՝ բազար իրթէսի կիւ
նիւ Սիւրաթ գաթ արըլլա շէհրիմիզաէ
մուֆարազաթ իթմիշ տիր : Մ. Ժիւլ Գան
պօն՝ 5-6 կիւն տահա շէհրիմիզաէ գալա
ճագ տիր :

Իհիս նամ րուսման ղազէթա՝ Տիվան
հարաւն զարարողա թաթիլ իտիվիշ տիր
Ինգարէ վայիտի Ֆերիտ բայաննն Կէ
բիէ Ատանն թէպուսը վէ Կէօրիճէ միււ
Գէնարըֆը սապըզը Միւնիթի տէյ թայիլի
գըլընիշ տըրյ

Պրուսա վալիսի Ազմի վէ Գասթէմօնի
վալիսի Հիւսնի պէլլէրին պէճայիչէրի խու-
սուաշնա իրատէի սէնիէ սատըր օլմըշ տըր

Մէկզունէն Զրահնօստա պուլունան Ա.
Թինա Օսմանլը սէֆորի նսպի պէյ՝ Տէրի-
սաաաւէթէ աւլաւթ իթմիշ տիր :

Ի թիւն զի Իւրիւնն զօրտուլաբն թա-
լիմէրինաէ հազար պուլունանապ օլան ժէ.
նէրալ ֆոն տէր Կօլց՝ Կէլէնէք հաֆթա շէ.
րիմիդտէ պէքլէնմէթտէ տիր:

Պայգօթած բէյիսի Բէրիմաղա «Բրօկ-
րէ տը Սաւնիք»-էն աթիւտէքի թահրիւրա-
թը աւերէ իթմիշ տիր, Ալէսանիքա՛ն մա-
վուռնէն էննաթի պաշըսը վէ պոյգօթօթի
Բէյիսի Բէրիմաղա թահրաֆըննիւն՝ ձէլպի-
րի Պահրը Սէֆիտ իլէ Սարմաւառ վէ Գա-
րատէնիլզին պիլիւրիւն լիմանլարը պոյգօ-
թած զօմիսիոնլարը ընդպէրիւնէ պա թէ-
ւէկրաֆ կէտօտրիլէն պիր թահրաթաթի
Յունանն սէֆալիյն վէ էսթաանսընա գաթալ
պոյգօթօթածն քէմալը չիտտէթէլէ մուհտ
ֆազաաը իսթար, վէ Յունանն սէֆիքէլէ-
րիլլէ նազը իտիլէն էննէպիլ էսթաանսընը
նիւքլէթիլմէսի վէ պոյալըլըմաը խոս-
սուսընաթ զօնսալաթօլարն վէ մէմուրիթի-
նէնէպիլիշին վազը օլաճագ քահաֆէլի
թէնէպպիլսաթնա չիտտէթէլէ մեհալալի-
ֆէթ իտիլմէսի թավսիյէ օլունմըշ տըր,

Սահիպի ինքիեաց զի
 և իսիրք մեկունը զագերս
 ԵՈՎ Տ. ԹՈՒ ԱՅԵԱՆ